

פרשת מצורע- צרעת רוחנית, מקורות

1. ויקרא פרק יד

- (א) וַיִּדְבֹר יְקֹזֵק אֶל־מִשְׁהָ לְאָמֹר :
- (ב) זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמִּצְרָע בְּיוֹם טְהַרְתּוֹ וְהוּבָא אֶל־הַכֹּהֵן :
- (ג) וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן אֶל־מַחְוֵי לְמַחְנֶה וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נִרְפָּא נִגְעֵי־הַצָּרַעַת מִרֶחֱצוּעַ :
- (ד) וְצוּהַ הַכֹּהֵן וְלָקַח לְמַטְטֵר שְׁתֵּי־צַפְרָיִם חִיּוֹת טְהוֹרוֹת וְעָץ אֶרְזוֹ וְשָׂנִי תוֹלַעַת וְאַזָּב :
- (ה) וְצוּהַ הַכֹּהֵן וְשָׁחַט אֶת־הַצָּפוֹר הָאֶחָת אֶל־כְּלִי־חָרָשׁ עַל־מִים חַיִּים :
- (ו) אֶת־הַצָּפוֹר הַחִיָּה יִקַּח אֹתָהּ וְאֶת־עֵץ הָאֶרְזוֹ וְאֶת־שָׂנִי הַתּוֹלַעַת וְאֶת־הָאַזָּב וְטָבַל אוֹתָם וְאֶת־הַצָּפוֹר הַחִיָּה בְּדָם הַצָּפוֹר הַשֹּׁחֵטָה עַל הַמַּיִם הַחַיִּים :
- (ז) וְהִזָּה עַל הַמַּטְטֵר מִרֶחֱצוּעַת שְׁבַע פְּעָמִים וְטָהָרוּ וְשָׁלַח אֶת־הַצָּפוֹר הַחִיָּה עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה :
- (ח) וְכִבְסֵם הַמַּטְטֵר אֶת־בְּגָדָיו וְגִלַּח אֶת־כָּל־שְׁעָרוֹ וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָהָר וְאַחֵר בָּוֹא אֶל־הַמִּתְנַהֵּג וְיָשֵׁב מַחְוֵי לְאֶהָלוֹ שְׁבַעַת יָמִים :

2. תלמוד בבלי מסכת ערכין דף טו עמוד ב

אמר ריש לקיש, מאי דכתיב: זאת תהיה תורת המצורע? זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע.

תלמוד בבלי מסכת ערכין דף טו עמוד ב

אמר ריש לקיש, מאי דכתיב: זאת תהיה תורת המצורע? זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע.

3. יחזקאל קויפמן, תולדות האמונה הישראלית (כרך א עמ' 548-551),

החיתויים מן הטומאה בדת המקראית אינם באים להרחיק רעה או מחלה... אין בהם כל מומנט של מלחמה ברע הבא ממקור הטומאה, ואין הם אמצעי מלחמה ברע פיזי בכלל. בייחוד אין אמצעי חיתוי אלה באים לרפא מחלה. דבר זה נמצאנו למדים בבירור מן החיתויים הקשורים במחלה: מחיטוי היולדת, המצורע והזב וכן גם הבית המנוגע. כי בכל המקרים האלה החיטוי בא אחרי ריפוי המחלה... המצורע מתחטא רק אחרי שנרפא הנגע (י"ד, ג)... גם את הבית המנוגע מחטאים רק אחרי שנרפא הנגע (י"ד, מח)... הכוהן מטפל במצורע גם בשעת מחלתו, אבל טיפול זה אינו כרוך בשום מעשה ריפוי... ההבחנה בין המחלה ובין הטומאה מגיעה לידי כך... [ש]דווקא צרעת שפרחה בכל עור הבשר... טהורה היא (י"ג, יב-יג). [20]

4. אמר רב שמואל בר נחמני אמר רבי יוחנן: על שבעה דברים נגעים באים: (1) על לשון הרע (2) ועל שפיכות דמים (3) ועל שבועת שווא (4) ועל גילוי עריות (5) ועל גסות הרוח (6) ועל הגזל (7) ועל צרות העין.

5. שלושת סוגי הטומאה לפי שלושה סוגי העברות:

א. עברות כלפי ה'.

ב. עברות של אדם לעצמו הוא.

ג. עברות שבין אדם לחברו, חטאים כלפי החברה.

בנוגע לסוג הראשון של העברות והטומאות... האדם מיועד לעבוד את ה', לדבקה בו, לאהוב אותו ולשמוע בקולו. העונש בגלל מרידה בה' הוא מיתה... מי שנגע במת אסור לו להיכנס למחנה ה' הקיים לנצח, שהלא הוא נהיה לסמל של בגידה בה'... הנה כי כן יזכירו לנו דיני טהרה מן הסוג הראשון את המצוות כלפי ה', אשר קיומן מקרב אותנו אל החי וקיים לנצח...

אשר לסוג השני של העברות והטומאות... עם ישראל... מחויב להיות 'גוי קדוש'... רחוק ונבדל מן התאוה החושנית ושואף להתעלות... כסמלים שמזכירים את ההפך מקדושה זו אפשר לראות את הטומאות מן הסוג השני... מי שירד למדרגה זו [של חיי תאוה והוללות] עליו להתרחק לא רק ממחנה השכינה אלא גם ממחנה 'הקרובים אל ה' ' השואפים להיות דומים לו...

ולבסוף, הסוג השלישי של העברות שלהן מקבילה טומאת הצרעת... נגע הצרעת הוא הסמל לעברות שבין אדם לחברו... [הצרעת] משמשת דוגמה לאותן העברות שנראות בגופה של המדינה אשר לקתה בהן ואשר מחריבות מעט מעט את כל הבניין שלה... על כן מוכרח המנוגע להתרחק מחיי החברה ולשבת בדד מחוץ למחנה... אפשר שגם בבגדים ובבתים יופיעו מראות נגעים שמזכירים חטאים. הבגד הוא סמל האופי של האדם, והבית סימן לרכושו. נגעים בבגד או בבית הם רמז וסמל להשחתת האופי ולא-החוקיות שברכוש ויש לסלקן מתוך חיי החברה.